

Anna Kufel-Dzierzgowska, Marek Urbański

Niechmirów - Nowa Wieś, gm.
Burzenin-Konopnica, woj. sieradzkie.
Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 18, 53-54

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MYSLIBORZYCE, gm. Lubsza
woj. opolskie
Stanowisko 3

Konserwator Zabytków Archeologicznych
w Opolu

Badania prowadzili: mgr Ewa Jaśko i mgr Klemens Macewicz
/autor sprawozdania/. Finansował WKZ w Opolu. Pierwszy sezon
badań. Osada ludności kultury lużyckiej datowana na IV-V okres
epoki brązu.

Stanowisko odkryte zostało w okresie międzywojennym. Jest ono położone na południowo-wschodnim skłonie wzlesienia, w odległości około 250 m na północny wschód od drogi Michałowice-Szydłowice. W miesiącach wiosennych 1984 roku wschodnia część stanowiska została naruszona intensywną eksploatacją piasku. Przeprowadzono niezbędne prace ratownicze, którymi objęto teren o dł. ok. 60 m i szer. do 4 m, przy krawędzi czołowej ściany wywierzyńska.

Przebadano 30 obiektów, wśród których wyróżniono przyziemie i budynku mieszkalnego, 8 jam zasobowych, 5 odpadkowych i 2 ślady po słupach. Funkcja pozostałych jam była trudna do określenia z uwagi na duży stopień zniszczenia eksploatacją kruszywa.

Zawartość kulturowa poszczególnych obiektów była stosunkowo skromna. Ograniczyła się do ceramiki i niewielkich ilości polepy.

Zabytki te przekazane zostało do Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu.

W wypadku dalszego zagrożenia badania będą kontynuowane.

NARKOWE, gm. Dobrze
woj. wrocławskie
Stanowisko 8

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu
Instytut Prahistoryi
Zespół Badań Kujaw

Badania prowadził Zespół Badań Kujaw pod kierownictwem doc. dr hab. Aleksandry Cofty-Brontewskiej. Finansował Uniwersytet Warszawski. Pierwszy sezon badań osady ludności "protołużyckiej" oraz obozowiska ludności kultury pucharów lejkowatych i śladu osadnictwa ludności wczesnośredniowiecznej.

Stanowisko zajmuje górną część północnego stoku rozległego wału wydmowego, ograniczonego od północy i południa terenami zabagnionymi.

Badania prowadzono w dwóch etapach. Wstępnie przeprowadzono szczegółowe badania powierzchniowe metodą mezoplanimetriczną na obszarze 10.000 m², w efekcie których zlokalizowano dwa skupiska materiału /A i B/. Na wstępie eksploracji wykopaliskowej w obu zlokalizowano wykopy sondażowe /wykop I i II w skupisku A, a wykop III w skupisku B/. W tym sezonie skoncentrowano się na badaniu skupiska B, gdzie założono pozostałe wykopy /IV-X/. Ogółem przebadano 294, 5 m², rejestrując 174 obiekty z czego ogromna większość to dołki posłupowe.

W skupisku A zarejestrowano następujący układ stratygraficzny: warstwa humusu i podglebia współczesnego ze śladami ludności wczesnośredniowiecznej /nikiód śladów pozwala jedynie na prawdopodobne zawężenie chronologii do fazy A-B/, warstwa humusu /? / i podglebia /? / kopalnego z zabytkami ludności kultury pucharów lejkowatych z fazy II w kujawskim schemacie periodycznym; odkryto fragment dużej konstrukcji mieszkalnej /najprawdopodobniej półziemianki/.

Skupisko B miało prosty układ stratygraficzny: wyraźnie niszczonej przez współczesną uprawę jeden poziom zasiedlenia pradziejowego - osada ludności "protołużyckiej". Odkryto jedną budowlę słupową. Przebadany został jedynie fragment osady, co utrudnia interpretację innych odkrytych skupisk dołków posłupowych. Charakter materiału ceramicznego zarówno w zakresie makromorfologii /eowate misy z rozszerzonymi wylewami, naczynia na pustych nóżkach, duże naczynia amforowate z długą, lejkowato zwężającą ku górze się szyjką i dwustożkowatym brzuścem/, zdobnictwa /jedynym elementem zdobniczym są listwy plastyczne/, jak i technologii /obecność dwóch grup typologicznych ujawniających powszechnie obserwowaną opozycję: naczynia "kuchenne" i "stółowe" / wskazuje, iż mamy tu do czynienia z zespołem najbliższym zespołom tzw. grupy konstantynowskiej.

Badania będą kontynuowane.

NIECHMIROW-NOWA WIEŚ, gm. Burzenin-Konopnica
woj. sieradzkie
Stanowisko 1

Muzeum Okręgowe
w Sieradzu

Badania prowadzili mgr Anna Kufel-Dzierżowska i mgr Marek Urbański. Finansował WKZ w Sieradzu. Czternasty sezon badań. Wielo-
okresowe i wielokulturowe cmentarzysko ciałopalne użytkowane od III okresu epoki brązu do III w.n. e.

Stanowisko położone jest na lewym brzegu Oleśnicy, w pobliżu jej ujęcia do Warty. W 1984 r. odkryto 56 grobów ciałopalnych, w tym 42 kultury lużyckiej i 14 przeworskiej. 31 grobów kultury lużyckiej datować można na

szybek epoki brązu i początek epoki żelaza, 8 na okres halstaćki, 3 groby zniszczone były przez wropy nowotytanowe i zawierały tylko niewielkie ilości nie charakterystycznych ułamków ceramiki. Grobów jamowych nie stwierdzono.

Przeważały pochówki jednostkowe. Tylko 3 groby zawierały po 2 popielnice ze szczątkami 2 osobników. W 2 grobach nie stwierdzono występowania kości /gr. 639 i 656/. W 19 grobach natrafiono na kości małych dzieci, przy czym w 7 z nich znaleziono fragmenty zabawek glinianych. Grób 637 zawierał 3 popielnice ze szczątkami dwójga dzieci w różnym wieku. W 8 grobach wystąpiły ozdoby brązowe: kółka, spiralki, wisioriki, bransoletki i szpila. Do najbogaciej wyposażonych należał grób 647, w którym obok popielnicy z kośćmi dziecka znaleziono ułamki 3 czerniaków, naczyń o chropowatej powierzchni, 1 misy, a także łyżkę glinianą, miniaturę naczynia wazowego, kółko i fr. drutu brązowego oraz owalny przedmiot gliniany z trzema otworkami.

Groby kultury przeworskiej grupowały się w północnej części cmentarzyska i datowane są na okres rzymski; 6 z nich to groby jamowe, 7 popielnicowe. Groby jamowe były niewielkie, ich wypełnisko stanowił jasnobrunatny piasek i przepalone kości z ułamkami ceramiki. Popielnica umieszczona była w grobach zazwyczaj w jamie wypełnionej brunatnym piaskiem. Przeważały groby jednostkowe. Do wyjątków należały groby 670 i 623. Grób 670 był grobem podwójnym, a w grobie 623 znajdowało się 5 popielnic. Obydwa były bardzo bogato wyposażone. W grobie 623 cztery popielnice z kośćmi zestawiono parami w ten sposób, że stykały się wylewami. Płata popielnica - głęboka miska - stała osobno. W grobie tym znaleziono także 604 sztyło, fr. okucia żelaznego, nit, fr. stopionego wisiora szklanego, wisior z kuli szklanej opasanej taśmą brązową, 2 brązowe pierścienie z wyrostkami, przędzlik, fibulę brązową, 2 szklane paciorki melonowate, 7 paciorków szklanych częściowo nadtopionych oraz fr. stopionych ozdób brązowych i naczynia gliniane.

W grobie 670 umieszczono dwa popielnice oraz ułamki trzech naczyń glinianych, drobne ułamki ceramiki, fr. stopionych przedmiotów z brązu, 1 stopiony paciorek szklany i 6 całych /w tym 1 melonowaty/, a także 2 fibule brązowe, w tym 1 zdobiona emalią na kuliśku.

Badania będą kontynuowane.

OŻUMECII, gm. Krzynowłoga Mała
woj. ostrołęcki
Stanowisko 1

Konserwator Zabytków Archeologicznych
w Ostrołęce

Badania prowadził mgr Juliusz Korsak. Finansował WKZ w Ostrołęce, Czwarty sezon badań. Cmentarzysko kultury lużyckiej IV-V okres epoki brązu.

Badaniami objęto wschodni skraj cmentarzyska. Odsłonięto powierzchnię 150 m² szeroką płaszczyzną pozwalającą na obserwację poszczególnych warstw bruku. Kamienie nad grobami układały się w trzech partiach w czterech warstwach.

Wykop założono na łagodnym wschodnim stoku obiektu. W rejonie 35 m na południowy wschód bruk zakończył się i po odsłonięciu powierzchni do głębokości 80 cm nie stwierdzono występowania grobów. Wykop pomocniczy założono na południe od zasadniczego ara 4 o wymiarach 10 x 5. Nie udało się jednak uchwycić południowego skraju cmentarzyska. Odsłonięto 7 grobów zawierających 54 naczynia, w tym 45 urn i 9 przysławek w skupiskach po 2 do 8 naczyń. Urny mocno zniszczone poprzez nacisk kamienia, przewrócone na bok. Jedno naczynie przysławka z uszkiem zachowane w całości. W trakcie ekploracji naczyń znaleziono fragment drutu brązowego, wydzielono również wyrob. kamienne, ziarna roślin i zęby zwierzęce.

Materiały znajdują się w MO w Ostrołęce.

Badania będą kontynuowane.

PACANOWICE, gm. Pleszew
woj. kaliski
Stanowisko 6

Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej
w Kaliszu

Badania prowadził mgr Jerzy Aleksander Splitt przy współudziale Krystyny Dobak-Splitt. Finansował WKZ w Kaliszu. Drugi sezon badań. Cmentarzysko ciałopalne ludności kultury lużyckiej z V okresu epoki brązu.

Stanowisko położone jest po obu stronach polnej drogi prowadzącej z Sulęcina do Pardelaka, około 300 m na północny wschód od ostatnich /wschodnich/ zabudowań wsi Pacanowice. Znajduje się ono na niewielkim, łagodnym wzniesieniu częściowo wykorzystywanym jako tzirownia - dwa niewielkie wybitrzyska piasku umieszczone naprzeciw siebie po obu stronach drogi.

Przebadano obszar o łącznej powierzchni około 420 m². Odsłonięto 35 obiektów grobowych, wśród których 32 stanowiły pochówki popielnicowe /w tym 20 zachowanych w całości, przy czym 2 z nich obsypane były dodatkowo resztkami stosu, a 1 posiadał obok popielnicy niewielką jamę z materiałem kostnym; 2 dobrze zachowane, ale porbowione jakichkolwiek śladów materiału kostnego - symboliczne; 6 zniszczonych - "poucinane" i rozwiózione przez głęboką orkę partie stropowa naczyń oraz 4 bardzo silnie zniszczone - uchwycone w postaci skupiska materiału kostnego przemieszanego z luźno leżącymi fragmentami ceramiki/, a 3 - jamowe /w tym 2 zachowane w dobrym stanie, przy czym 1 z nich posiadał dwie jamy oraz 1 znacznie zniszczony, odsłonięty w postaci skupiska materiału kostnego i luźnych fragmentów ceramiki pochodzących od niewielkich naczyń-przysławek/.